

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta

CENTRUM ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU

NÁZEV BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

**INDIVIDUÁLNÍ INTEGRACE V BĚŽNÉ
MATEŘSKÉ ŠKOLE**

Autor: Vladimíra Schwabová

Obor: Školský management

Forma studia: kombinované

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Ludmila Janoušková

Datum odevzdání: 10. 4. 2010

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem předkládanou závěrečnou práci vypracovala sama, za použití zdrojů a literatury v ní uvedených.

Vladimíra Schwabová

Resumé:

Bakalářská práce popisuje individuální integraci dětí v běžné mateřské škole. Mapuje současný stav a podmínky, které stát mateřským školám pro tuto činnost vytváří.

Zabývá se integrací z hlediska manažerských dovedností ředitelek škol, jako je plánování, legislativa, ekonomika, personalistika, organizace vzdělávání, konkurence schopnost a prestiž školy.

Zjišťuje, zda mají ředitelky mateřských škol o individuální integraci zájem a z jakých důvodů. Zda je k této integraci vede zvýšení prestiže, či možnost větší konkurenceschopnosti školy, nebo se jedná o zájem morální.

Summary:

The bachelor work was designed to describe individual integration of children in need of special support (physically, and mentally handicapped and those with a learning deficit). The work looks into current policy of state authorities and conditions that are provided to kindergartens by competent authorities in this matter.

The paper reports on integration of children in need from the point of view of managerial skills of headmasters in kindergartens like planning, personal relationship management, legislation, budgetary control, leadership (supervision, monitoring and communication), competitive strength, promotion ,or scheduling further education.

The work searches if headmasters of kindergartens are interested in the scheme of integration children in need and what reasons there are for introducing integration at their schools: for promotion of the kindergarten only to attract more children to attend or if there is any moral aspect of this tendency.

Topic: Individual integration of children in need of special support
in a common kindergarten in the Czech Republic

Klíčová slova:

Individuální integrace, plánování, personalistika, organizování, prestiž, konkurenceschopnost, škola, speciální potřeby, morálka.

Obsah:

Resumé:	3
Klíčová slova:	3
Obsah:	4
Úvod:	6
1. Teoretická část	7
1.1 Dosavadní řešení problému	7
1.1.2 Vysvětlení pojmu integrace	7
1.1.3 Zdravotně postižený jedinec	8
1.1.4 Koncepční materiály umožňující integraci	8
1.1.5 Právní zabezpečení funkce asistenta pedagoga	11
1.1.6 Ekonomické zabezpečení funkce asistenta pedagoga	12
1.1.7 Individuální integrace z hlediska manažerských dovedností ředitele	13
2. Vlastní šetření problému	15
2.1 Cíle šetření	15
2.2 Formulace hypotéz	16
2.3 Příprava výzkumného šetření	16
2.3.1 Sestavování dotazníku	16
2.3.2 Charakteristika výzkumného vzorku	17
2.4 Realizace výzkumného šetření	17
2.4.1 Metoda výzkumného šetření	18
2.4.2 Průběh výzkumného šetření	18
2.4.3 Metoda zpracování	19
2.5 Vyhodnocení a interpretace výzkumného šetření	19
2.5.1 Oblast plánování	19
2.5.2 Oblast legislativní	24
2.5.3 Oblast finanční	27
2.5.4 Oblast personální	30
2.5.5 Oblast organizace vzdělávání	33
2.5.6 Oblast prestiže školy	35
3. Ověření hypotéz	38
4. Splnění cílů	40

Závěr	41
Seznam použité literatury	43
Přílohy:.....	44

Úvod:

Hlavním důvodem pro výběr tématu bakalářské práce byla čtyřletá zkušenost s individuální integrací v mateřské škole, a to dvou dětí s různým fyzickým i psychickým postižením.

Ve své práci se zaměřuji na integraci v běžné mateřské škole z hlediska manažerských dovedností jako je plánování, personalistika, financování, organizace vzdělávání, legislativa, konkurence schopnost, a prestiž školy. Výsledkem by mělo být zjištění, zda mají ředitelky mateřských škol o individuální integraci zájem, zda důvody, které je k integraci vedou, jsou otázky morální a zda považují začleňování postižených dětí do svých škol za jednu z důležitých částí při zvyšování prestiže a konkurence schopnosti. Při zavádění této, pro mateřskou školu stále nadstandardní služby, se setkáváme s různými úskalími v oblasti ekonomické, personální, legislativní, pedagogické i v oblastech dalších. Proto by měla tato práce umožnit ostatním, jak začínajícím ředitelkám, tak těm, kteří se po letech praxe rozhodnou integrovat dítě s různým postižením ve své mateřské škole, vytvořit si vlastní náhled na to, zda integrovat či nikoliv. Vytvořit jakýsi soubor informací, požadavků a podmínek, které je třeba akceptovat a splnit.

Cílem práce je ověřit, zda jsou v současné době vytvořeny státem vhodné podmínky pro individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami z hlediska plánování, organizování, personálního zajištění, financování, legislativy, zvyšování prestiže a konkurence schopnosti školy.

Dalším úkolem práce je zjistit, zda ředitelky běžných MŠ považují současné podmínky integrace v oblasti plánování, organizační, personální, legislativní a finanční za dostatečné k tomu, aby poskytovaly asistenční službu dětem se speciálními vzdělávacími potřebami na své škole.

1. Teoretická část

1.1 Dosavadní řešení problému

1.1.2 Vysvětlení pojmu integrace

Podle slovníku cizích slov rozumíme pod pojmem integrace sjednocení, začlenění, splynutí či zapojení (v našem případě) jedince do skupiny¹

Pojem individuální, jako jednotlivý, osobitý či zvláštní.²

Integrace v našem pojetí však zahrnuje komplexnější vysvětlení. Tomu odpovídá vysvětlení PaedDr. Jána Jesenského CSc., které se dá dobře aplikovat na pojetí integrace v mateřské škole v návaznosti na budoucí život těchto dětí:

„Integrací obecně rozumíme spojování částí v celek. Při mechanické aplikaci této definice do běžného života často dochází ve společenských, kulturních výchovně vzdělávacích i pracovních vztazích ke konfliktům s negativními výstupy. V uvedených vztazích řešíme integraci soužitím minorit a majorit. Toto soužití je spojeno s procesy informace, komunikace, adaptace a kooperací.“³

Při integraci je důležité rozlišit, které prvky jsou pro ni důležité a které nikoliv. Je třeba rozdělit způsoby integrace a zvážit jejich důležitost pro individualizaci zdravotně postižených dětí. Zde je zakódován základ včleňování postižených dětí do společenství zdravých a je třeba brát v úvahu i zpětnou vazbu. Již v mateřské škole poskytuje prostor pro vytváření základů soužití mezi zdravými a handicapovanými a připravuje základy pro utváření názorů v dospělosti.

Integrace je praktickým jevem, který se stává důležitým při vstupu do běžného života. Je to vztah mezi dvěma skupinami, který v poslední době nabývá na stále větším významu. Napomáhá sjednocování postojů, hodnot, chování a vztahů. Již od útlého

¹ Slovník cizích slov, Výsledek hledání slova „integrace“ (online), dostupné na www.slovník-cizich-slov.cz, citace dne 15.3.2010

² Slovník cizích slov, Výsledek hledání slova „individuální“ (online), dostupné na www.slovník-cizich-slov.cz, citace dne 15.3.2010

³ Čerpáno z Jesenský, Ján, Integrace – znamení doby, Sborník z odborné konfederance, Praha, 1998

věku pomáhá utvářet osobnost dítěte, buduje hodnoty tolerance, kooperace a pomáhá utvářet pozitivní vztahy k odlišným skupinám.

To jsou podle mého názoru hlavní témata, která hovoří pro integraci handicapovaných dětí již od mateřské školy. Zde ovlivňujeme výchovu těch nejmenších, ale i dospělých rodičů.

Integrace by měla být přirozenou součástí života a vztah k ní je potřeba pěstovat již od raného dětství. Proto považuji za důležité integrovat děti již od útlého věku do skupiny vrstevníků.

1.1.3 Zdravotně postižený jedinec

Za zdravotně postiženého podle definice WHO považujeme jedince, u kterých v důsledku postižení organismu a porušení jeho funkcí dochází ke snížení některých jeho schopností, výkonnosti a následně k handicapu ve srovnání se zdravým jedincem, potažmo dítětem.

„V mateřské škole je možné integrovat děti s různými typy postižení. Dítětem, nebo žákem, kterého dle legislativy integrovat lze se rozumí žák se zrakovým, sluchovým, tělesným, nebo mentálním postižením, s vadami řeči, s více vadami, s lékařskou diagnózou autismus, se specifickými poruchami učení, nebo chování, dítě nebo žák zdravotně postižený z důvodu dlouhodobé či chronické nemoci, u kterého byly speciální vzdělávací potřeby zjištěny na základě speciálně pedagogického a psychologického vyšetření a jejich rozsah i závažnost opravňuje žáka k zařazení do režimu speciálního vzdělávání.“⁴

1.1.4 Koncepční materiály umožňující integraci

Základy prvním integračním procesům byly položeny na počátku 90. let. Předcházela jim novelizace a přijetí stávajících právních norem. Hlavní zlom započal po

⁴ Čerpáno ze Směrnice MŠMT ČR o integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do škol a školských zařízení, č.j.: 13 710/2001-24 ze dne 6.6.2002

přijetí vyhlášky o základních školách v r. 1991, která poprvé zmínila možnost začleňování dětí s postižením i do běžných mateřských škol.

Tyto právní předpisy vycházejí z mezinárodních dokumentů, které hovoří o formě vzdělávání pro děti s postižením. Jedná se zejména o dokument OSN Standardní pravidla pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a jejich včlenění do našich podmínek – Národní plán pro vyrovnání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením.

Tato standardní pravidla jsou důležitým dokumentem, ve kterém postižení získávají oporu v boji za realizaci svých oprávněných požadavků. Nejsou sice závaznou legislativou, ale pro státy světového společenství jsou jistým morálním a politickým závazkem.

Tato pravidla obsahují několik dílčích částí týkající se různých oblastí (léčebnou péči, rehabilitaci, udržení příjmu, sociálnímu zabezpečení, kulturu, legislativu, ...). Důležitým předpokladem zabývající se vzděláváním zdravotně postižených je pravidlo, podle něž by měla být státem uznána zásada o zajištění stejných příležitostí základního, středního i vysokého vzdělávání pro děti mládež a dospělé. Mělo by být zajištěno, aby toto vzdělávání bylo vzděláváním integrální a součástí vzdělávacího systému. Zde můžeme najít hlavní záchytné body i pro integraci zdravotně postižených dětí v mateřské škole.

Je zde jasně vidět priorita a prosazování tzv. integrovaného vzdělávání při zajištění všech dostupných podpůrných prostředků, variabilních individuálních učebních plánů, osnov a adekvátního vzdělání učitelů.

Text standardních pravidel preferuje modely integrovaného vzdělávání. V Českém státě je odezvou na tyto texty pravidelné přijímání Národních plánů vzdělávání, kde jsou otázky integrace jasně zakotveny.

Hlavní cíle Plánu národního vzdělávání v této oblasti:

- Dosáhnout toho, aby každé dítě se zdravotním postižením získalo maximální možné vzdělání.

- V souladu s doporučením mezinárodních deklarací a norem považovat za přirozené a prioritní umístění dítěte s postižením v prostředí běžné školy se speciálně pedagogickou podporou.
- Zachovat stav solidní úrovně speciálního školství, jeho kapacit však stále více využívat pouze pro děti s nejtěžším postižením.
- Vytvořit všechny potřebné podmínky pro zvýšení počtu občanů se zdravotním postižením dosahujících středoškolského a vysokoškolského vzdělání.
- Rozšířit počet příležitostí pro celoživotní vzdělávání zdravotně postižených.
- Odstranit z našeho právního řádu institut „ osvobození od povinné školní docházky “. Naplnění práva na vzdělání u dětí s těžkým zdravotním postižením řešit mj. formou institutu „ osvobození od povinnosti docházet do školy “, není-li ve výjimečných případech přítomnost dítěte ve škole možná.
- Vzdělávání těžce mentálně postižených dětí řešit především formou plnění individuálního vzdělávacího plánu při vyřešení pravidelného dovážení do speciálních škol nebo do zařízení, která patří do správy MŠMT.

Koncepční materiály v ČR:

- Národní program rozvoje vzdělávání v České republice – Bílá kniha (Praha – 2001)
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy České republiky (Praha – 2007)
- vládní usnesení č. 605 ze dne 16. 6. 2004 – Střednědobá koncepce státní politiky vůči občanům se zdravotním postižením
- vládní usnesení č. 1004 ze dne 17. 8. 2005 – Národní plán podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2006 – 2009, vycházející z cílů a úkolů Střednědobé koncepce, včetně dodatku č. 710/2007

1.1.5 Právní zabezpečení funkce asistenta pedagoga

V České republice se podmínky zajišťující integraci ve smyslu legislativy začínají nejvíce rozvíjet od roku 2005. Hlavními právními normami upravující integraci dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami jsou níže uvedené dokumenty.

Zákony:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- Zákon č. 563/2004 Sb. Zákon o pedagogických pracovnících

Nařízení vlády:

- Nařízení vlády č. 75/2005 Sb. o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické, přímé pedagogicko – psychologické činnosti pedagogických pracovníků

Vyhlášky:

- Vyhláška č. 14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání, ve znění vyhlášky č. 43/2006 Sb.
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů, se speciálními vzdělávacími potřebami a vzdělávání dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, ve znění pozdějších předpisů
- Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisí a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb.,

Informace MŠMT:

- Informace MŠMT k zabezpečení vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami s podporou asistence č.j. 14 453/2005-24 (věstník MŠMT č. 10/2005) – viz.příloha

Zákon 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících v platném znění uvádí v § 20 kvalifikační předpoklady asistenta pedagoga

Asistent pedagoga získá odbornou kvalifikaci:

- vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném studijním programu v oblasti pedagogických věd
- vyšším odborným vzděláním získaným studiem v akreditovaném vzdělávacím programu vyšší odborné školy v oboru zaměřeném na přípravu pedagogických pracovníků
- středním vzděláním zakončeným maturitní zkouškou získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání v oboru zaměřeném na přípravu pedagogických asistentů
- středním vzděláním s výučním listem získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání a studiem pedagogiky
- základním vzděláním a absolvováním akreditovaného vzdělávacího programu pro asistenty pedagoga uskutečňovaného zařízeními dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků

1.1.6 Ekonomické zabezpečení funkce asistenta pedagoga

Financování funkce asistenta pedagoga je zajišťováno na základě krajských normativů, pokud takto získané prostředky nepostačují, jsou doplňovány krajským úřadem mimo normativ.

Právní dokumenty týkající se financování:

Vyhlášky:

- Vyhláška č. 492/2005 Sb. o krajských normativech

Směrnice

- Směrnice č.j. 28 768/2005-45, kterou se stanoví závazné zásady podle kterých provádějí krajské úřady rozpis finančních prostředků státního rozpočtu

Normativní financování se skládá ze základní částky, která závisí na stupni vzdělávání žáka a příplatku, který vychází z druhu postižení a způsobu integrace.

1.1.7 Individuální integrace z hlediska manažerských dovedností ředitele

Při integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami jsou ředitelky mateřských škol vystavovány velké zátěži z hlediska uskutečňování a provozování praktické části vlastní integrace. Při řízení školy mají velkou zodpovědnost za chod celého subjektu, její zaměstnance, rodiče i děti.

Pokud se škola rozhodne integraci zavést, jsou kladeny zvýšené nároky na oblast ekonomickou, personální, legislativní, plánování, organizaci vzdělávání. Využití integrace může škola v konkurenci schopnosti, či zvýšení prestiže školy.

Řídící práce ředitele školy při individuální integraci.

- **Plánování** – zaměřuje se na budoucnost, určuje, čeho bychom měli dosáhnout. Plánování je jednou z hlavních manažerských funkcí a odpovědnost za ně plně nesou vedoucí pracovníci. V oblasti plánování jsem zvolila problémy týkající se integrace z hlediska přijímání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do mateřské školy v návaznosti na jistoty s přidělením asistenta pedagoga a zřízením jeho funkce.
- **Personalistika** – zahrnuje obsazování a udržování pracovních míst zaměstnanců s potřebnou kvalifikací a profesionalitou, dobrými a kvalitními odborníky. V oblasti školství a integrace se týká požadavků na vzdělání asistenta pedagoga a možností jeho bezproblémového získání, finanční pomoc na vzdělávání již tak opatrně financovaných státních škol a poskytování příspěvku na pomůcky pro integrované děti.

- **Ekonomika** – oblast zahrnuje správné využívání finančních prostředků, v případě školství, jejich získávání ze státního rozpočtu. Zde se předpokládá dostatečná finanční podpora, která by měla být pro školy i jednou z motivačních složek. Dotýkáme se přiměřené finanční odměny tak, aby bylo možno získávat kvalifikované odborníky, případně bez problémů získat a financovat zaměstnancům možnost doplnění potřebného vzdělání či poskytnout prostředky na speciální vzdělávací pomůcky.
- **Organizace vzdělávání** – průběh vzdělávacího procesu a jeho organizace, klade nároky na organizační schopnosti ředitele. Počty dětí v třídách běžných mateřských škol dosahují 25 a více dětí, zde lze zvažovat prospěšnost prostředí pro práci s integrovanými dětmi byť s asistentem pedagoga, jak z hlediska postiženého dítěte, tak i naopak.
- **Legislativa** – zde se jedná o dobrou znalost právních norem týkajících se individuální integrace jejich návaznost na mezinárodní dokumenty. Většinou stanovuje povinnosti ředitele a pedagogů na zajištění výuky integrovaného dítěte, ale již méně se zabývá jejich jistotami. V legislativních otázkách se proto zaměřují požadavky z hlediska koncepčních materiálů, právních a jistot vedoucích ze strany státu.
- **Prestiž a konkurence** – zvýšení vážnosti školy, zájmu o danou školu či její ocenění klienty. Oblast sleduje výhodnost integrace z hlediska zvyšování prestiže či konkurence schopnosti školy. Zabývá se myšlenkou, zda je možné, aby individuální integrace zvyšovala konkurenceschopnost či prestiž školy a zda je to jeden z důvodů proč se ředitelky pro integraci rozhodnou.

Toto jsou oblasti, které se nejvíce dotýkají ředitelů škol při integraci klientů v jejich zařízení. Manažer musí zohledňovat všechny výše uvedené oblasti a pečlivě zvážit možnosti, tak aby nepoškodil jméno školy, ani její zaměstnance, ale především děti.

2. Vlastní šetření problému

Ve své práci bych se ráda věnovala průzkumu podmínek, za kterých stát umožňuje ředitelkám běžných mateřských škol individuální integraci ve svých zařízeních. Při zavádění této služby se vedoucí pracovník vystavuje rizikům pro jednu osobu až neúměrným. Jistoty, které stát poskytuje školám s individuální integrací, jsou mizivé. V průzkumu se věnuji oblastem, které jsou pro integraci z hlediska managementu nezbytné. Je to schvalování funkce asistenta pedagoga, jeho financováním, personalistika, vzdělávání, legislativa.... Vše je provázáno se včasností stanovení této funkce. Stresující situace, kterým jsou v této oblasti ředitelky vystaveny, se zdají být nemalé. Riziko přijetí postiženého dítěte a nejistota získání asistenta pedagoga, neexistence jasných pravidel za jakých jsou tyto zaměstnanci na mateřské školy přidělovány a celková nekonceptnost této oblasti, ředitelům škol práci velmi sťažuje. Zdá se, že je jednodušší za těchto podmínek raději neintegrovat i když závazné státní dokumenty hovoří jinak.

2.1 Cíle šetření

Cílem šetření je ověřit, zda jsou v současné době vytvořeny státem vhodné podmínky pro individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami z hlediska plánování, organizace vzdělávání, personálního zajištění, financování, legislativy, zvyšování prestiže a konkurence schopnosti školy.

Dále bude zjišťováno, zda stát vytváří vhodné podmínky z hlediska plánování, organizování, personálního zajištění, financování, legislativy, zvyšování prestiže a konkurence schopnosti školám takové podmínky, aby se ředitelky se zájmem věnovaly individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

2.2 Formulace hypotéz

Hypotéza č.1

Ve zkoumaném vzorku lze předpokládat, že mají ředitelky MŠ za současných podmínek vytvořených státem o integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami zájem, proto, že je pro školu tato služba zajímavá.

Hypotéza č.2

K integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ vedou ředitelky především morální důvody.

Hypotéza č. 3

K integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ vedou ředitelky otázky zvýšení prestiže školy a jejich konkurenceschopnost.

2.3 Příprava výzkumného šetření

2.3.1 Sestavování dotazníku

Dotazník byl vytvořen vlastní, z dvaceti třech otázek, rozdělených do šesti částí (plánování, financování, personalistika, legislativa, organizace vzdělávání, prestiž, konkurence schopnost školy) a jedné otázky doplňující. Pro snazší orientaci sestaven do tabulky s hodnotící pěti stupňovou škálou.

Hodnotící škála

1	2	3	4	5
ano	spíše ano	ne	spíše ne	nevím

Pilotní studie byla provedena na vzorku pracovníků školy. Za základní metodu byl použit rozhovor. Konzultacemi se zjistilo, že otázky jsou jasné, srozumitelné a není potřeba nic upravovat.

2.3.2 Charakteristika výzkumného vzorku

Za výzkumný vzorek jsem zvolila běžné mateřské školy, jejichž zřizovatelem je stát a jsou zřizovány jako příspěvkové organizace. Zdrojem čerpání jednotlivých kontaktů se stal krajský úřad Středočeského kraje, Magistrát hlavního města Prahy, internet, školský rejstřík, Moodle vmu, osobní kontakty.

Celkem bylo telefonicky kontaktováno 120 mateřských škol, z toho 56 mělo zkušenosti s individuální integrací.

2.4 Realizace výzkumného šetření

Šetření bylo prováděno ve 120 mateřských školách, jednotlivě, telefonicky kontaktovaných. Zjišťovala jsem, zda mají s individuální integrací zkušenosti a požádala o vyplnění dotazníku. Po osobních a telefonických průzkumech se zjistilo, že 56 škol někdy integrovalo a mají tudíž potřebné zkušenosti pro zpracování formuláře. Celkem bylo rozesláno 56 dotazníků. Již v počátcích šetření je tedy jasné, že individuální integraci se věnuje spíše menší množství mateřských škol. Návratnost dotazníků byla 73 %.

Návratnost dotazníků

Oslovené školy	120
Spolupracující školy	56
Oslovení respondenti	56
Spolupracující respondenti	41
Návratnost	73 %

2.4.1 Metoda výzkumného šetření

Za metodu výzkumného šetření byla zvolena dotazníková metoda. Jejím cílem je zjištění stanovených cílů a hypotéz. Dotazník mapuje jednotlivé oblasti (plánování, legislativu, personalistiku, organizace vzdělávání, financování, prestiž a konkurenceschopnost škol). Dotazovaní respondenti odpovídají v pěti stupňové hodnotící škále (ano, spíš ano, ne, spíš ne, nevím) a označí otázku, která nejvíce odpovídá jejich názoru. Na doplňující otázku respondenti odpovídají podle svých potřeb.

Dotazník je přílohou této práce.

2.4.2 Průběh výzkumného šetření

Výzkumné šetření by se dalo rozložit do těchto částí:

- sestavení dotazníku
- telefonické kontakty
- vyhodnocení telefonických kontaktů: školy s individuální integrací
školy bez individuální integrace
- rozeslání dotazníku internetovou cestou
- shromažďování došlých dotazníků /internet, pošta/
- vlastní vyhodnocování
- analýza

2.4.3 Metoda zpracování

Dotazník vyplnilo 41 respondentů z řad ředitelek oslovených škol. Počty jednotlivých odpovědí byly zpracovány do sloupcových grafů podle určených oblastí (plánování, legislativa, finance, personalistika, organizace vzdělávání, prestiž školy) jednotlivé grafy znázorňují příslušné otázky. Ve vodorovné části dole jsou uvedeny možnosti odpovědí (ano, spíš ano, ne, spíš ne, nevím, případně neodpověděli), svislá část vyznačuje procentuelní vyjádření.

Početní shrnutí zodpovězených otázek je přílohou této práce.

2.5 Vyhodnocení a interpretace výzkumného šetření

Podle zpracované tabulky a grafů lze hodnocené oblasti uvedené v dotazníku analyzovat v jednotlivých otázkách.

2.5.1 Oblast plánování

Otázka č. 1

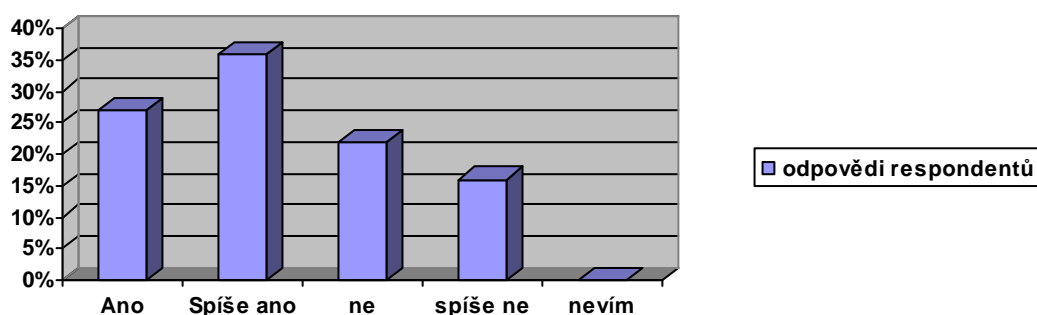
Můžete si dovolit cíleně plánovat integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na pomoc státu při zajišťování této služby ve Vašich MŠ?

Dotazovaní respondenti odpověděli, že si cílené plánování s ohledem na integraci ve většině případů dovolit nemohou.

Jeden z důvodů nemožnosti plánování je, že při přijímacím řízení do mateřské školy ředitelka přijímané děti nevidí a žádost o přijetí dítěte může obsahovat zkreslené informace.

Druhým důvod je, že žádost o zřízení funkce asistenta pedagoga se podává zpětně po přijetí dítěte. Tím se ředitelka vystavuje nebezpečí, že jí nebude povoleno funkci asistenta zřídit, v lepším případě ho získá s pololetním zpožděním. Tato nejistota způsobuje obavy vedoucích pracovníků o zajištění zdárného průběhu pedagogického procesu.

Graf 1 - Můžete si dovolit cíleně plánovat integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na pomoc státu při zajišťování této služby ve Vašich MŠ?

Otázka č. 2

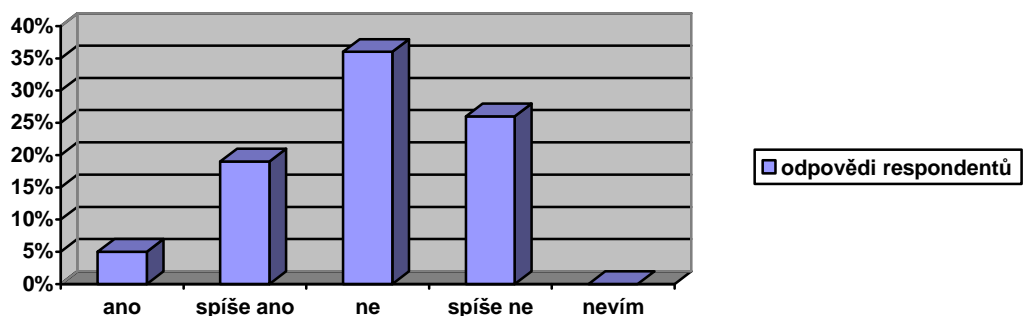
Myslíte si, že při žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga jste včas informováni o jejím kladném vyřízení z hlediska plánování přijímání nových pracovníků?

Většina dotazovaných se domnívá, že nejsou nebo spíše nejsou včas informováni o zřízení funkce asistenta pedagoga z hlediska plánování přijímání nových pracovníků. Souhlasy, které krajské úřady vydávají, jsou ředitelům škol oznamovány pozdě. Často v průběhu prázdnin, nebo před jejich koncem. V tomto období se velmi špatně získávají kvalitní pedagogičtí pracovníci, protože většina z nich chce mít pracovní místo zajištěno již před letními prázdninami.

Další důvod je velká vytíženost ředitelů před začátkem školního roku, a proto menší čas potřebný k výběru pracovníků. Stává se také, že postižení dítěte se projeví až

v průběhu docházky do mateřské školy a žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga se podávají s půlročním předstihem (tj. v I. pololetí se žádá na II. pololetí).

Graf 2 - Myslíte si, že při žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga jste včas informováni o jejím kladném vyřízení z hlediska plánování přijímání nových pracovníků

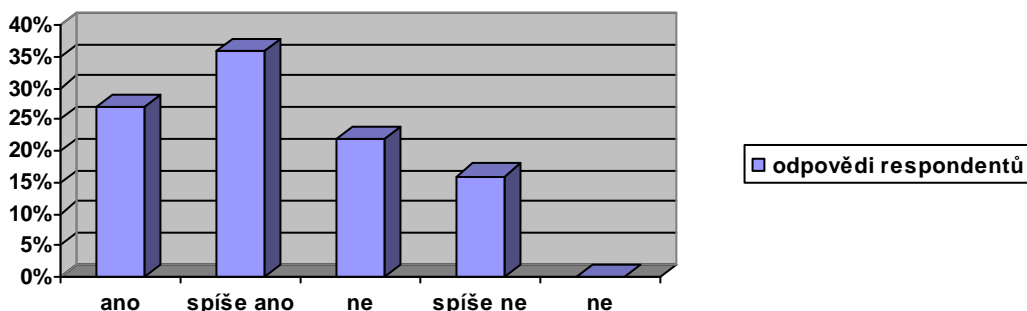

Otázka č. 3

Je běžná praxe, že nejprve dítě přijmete, aniž jste o potížích dítěte informován ze stran rodičů či lékaře, a pak teprve žádáte o zřízení funkce asistenta pedagoga?

Na tuto otázku odpověděla převážná část dotázaných spíše ano. Zajímavé je, že mezi druhou skupinou odpovídající ne, není příliš velký rozdíl. Jak vyplývá z vyhodnocení této otázky, lze se domnívat, že záleží na odpovědnosti rodičů a lékařů, ale i pravdivosti informací při podávání přihlášky do běžné mateřské školy. Ředitel školy často vychází i ze znalosti místních poměrů.

Graf 3 - Je běžná praxe, že nejprve dítě přijmete, aniž jste o potížích dítěte informován ze stran rodičů či lékaře, a pak teprve žádáte o zřízení funkce asistenta pedagoga?

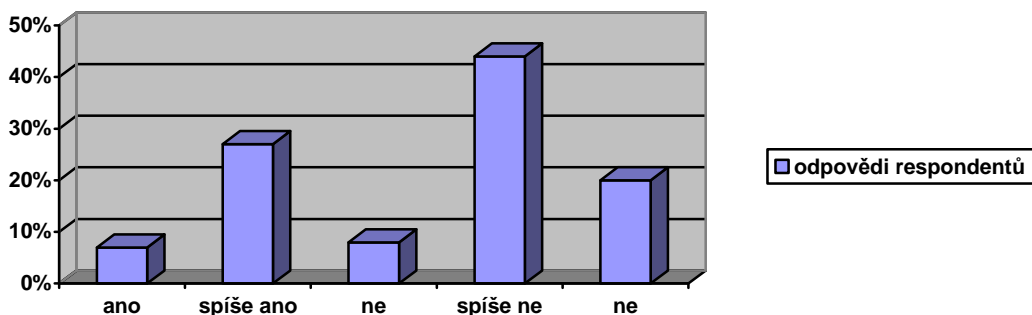

Otázka č. 4

Myslíte si, že při odmítnutí zřízení funkce asistenta pedagoga a již přijatém dítěti existuje jiná přijatelná cesta řešení?

Převážná většina dotázaných se domnívá, že žádná další přijatelná cesta, která by zajišťovala dostatečnou péči o integrované dítě a přitom by zabezpečovala kvalitní péči o děti zdravé, není. Školy s integrovaným dítětem bez asistenta pedagoga většinou zajišťují tuto službu vlastními silami na úkor pedagogů, často bez nároku na odměnu. Lze zvažovat i jinou alternativu asistenční služby (např. nestátními organizacemi), ale ta není ve státních školách obvyklá.

Graf 4 - Myslíte si, že při odmítnutí zřízení funkce asistenta pedagoga a již přijatém dítěti existuje jiná přijatelná cesta řešení

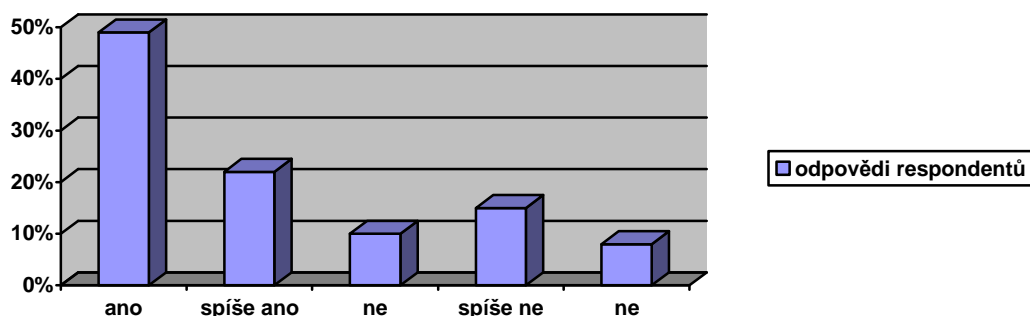

Otázka č. 5

Vystavuje Vás prodlužování oznamovacích lhůt zvýšené stresové situaci, kvůli které si integraci rozmyšlíte?

Dvě třetiny dotázaných odpověděli, že riziko spojené s individuální integrací je vystavuje neúměrné stressové zátěži, kvůli které si ji rozmyšlejí. Z těchto odpovědí jasně vyplývá, že je to jeden z hlavních důvodů, proč ředitelky s individuální integrací váhají.

Graf 5 - Vystavuje Vás prodlužování oznamovacích lhůt zvýšené stresové situaci, kvůli které si integraci rozmyšlíte?

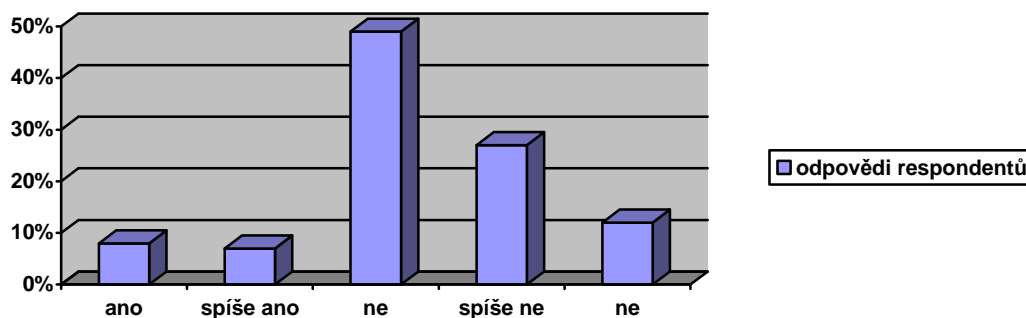
Otázka č. 6

Myslíte si, že existuje ze strany krajských úřadů stabilní a spolehlivý systém pravidel dostupný ředitelům škol, který by sloužil k odhadnutí Vašich možností při realizaci integrace?

Vzhledem k tomu, že neexistuje ze strany krajských úřadů žádná metodika, kde by bylo možno získat podrobné informace o tom, kterým dětem a podle jaké diagnózy se asistenční služba závazně poskytuje se nelze divit, že většina respondentů odpověděla

ne a spíše ne. Tato neprůhlednost systému jen zvyšuje rizika s individuální integrací spojená.

Graf 6 - Myslíte si, že existuje ze strany krajských úřadů stabilní a spolehlivý systém pravidel dostupný ředitelům škol, který by sloužil k odhadnutí Vašich možností při realizaci integrace?

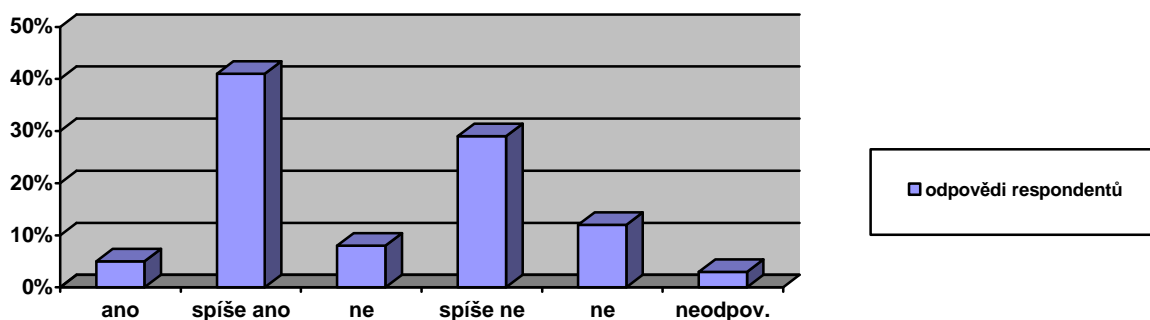
2.5.2 Oblast legislativní

Otázka č. 7

Myslíte si, že požadavek na individuální integraci dětí z hlediska koncepčních materiálů státu je zajištěn dostatečně (Národní plán vzdělávání, ...)?

V této otázce se celkem jedna třetina dotázaných domnívá, že požadavky na individuální integraci jsou ve státních dokumentech spíše zabezpečeny. Zajímavá je odpověď spíše ne, kdy si necelá třetina dotázaných myslí, že požadavky na individuální integraci nejsou dostatečně zabezpečeny. Lze předpokládat, že tato skupina dotazovaných by požadovala buď, konkrétnější rozpracování, nebo nejsou o koncepčních materiálech dostatečně informováni.

Graf 7 - Myslíte si, že požadavek na individuální integraci dětí z hlediska koncepčních materiálů státu je zajištěn dostatečně (Národní plán vzdělávání, ...)?

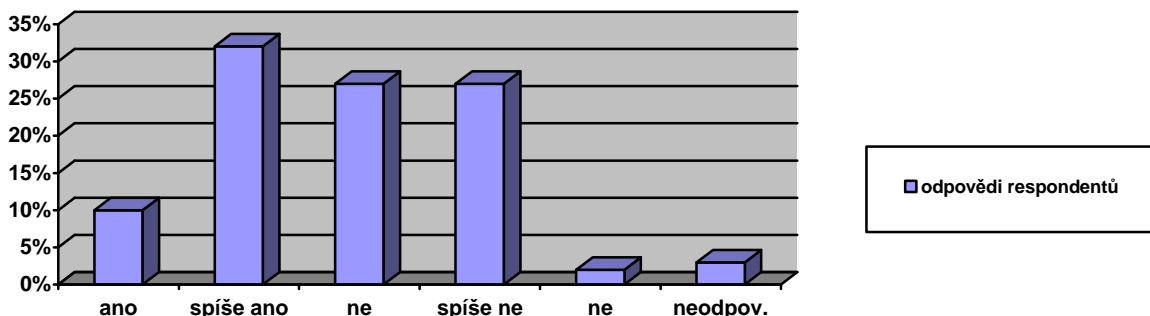

Otázka č. 8

Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí (Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících) je zajištěn dostatečně?

Zde je zajímavé pozorovat zdánlivou vyváženost odpovědí mezi spíše ano, ne a spíše ne. Zpočátku by se mohlo zdát, že jsou pedagogové s legislativním zabezpečením spokojeni, ale při hlubším zkoumání tomu tak není. Je možné, že tato rozporuplnost vypovídá o neznalosti právních norem.

Graf 8 - Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí (Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících) je zajištěn dostatečně?

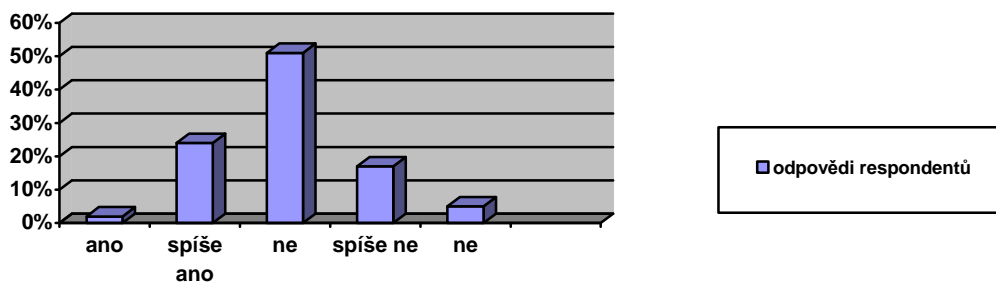

Otázka č. 9

Myslíte si, že Vy jako ředitel máte právně zabezpečeny jistoty při zřizování funkce asistenta pedagoga (stabilitu ve financování, trvání funkce asist. ped., ...)?

Dotazované ředitelky se nedomnívají, že by jim stát zabezpečoval právní jistoty a stabilitu, pokud se pro individuální integraci ve své škole rozhodnou. Vzhledem k tomu, že se podmínky každoročně mění, nemají ředitelky žádnou jistotu, že zdárně započatou integraci také zdárně dokončí.

Graf 9 - Myslíte si, že Vy jako ředitel máte právně zabezpečeny jistoty při zřizování funkce asistenta pedagoga (stabilitu ve financování, trvání funkce asist. ped., ...)?

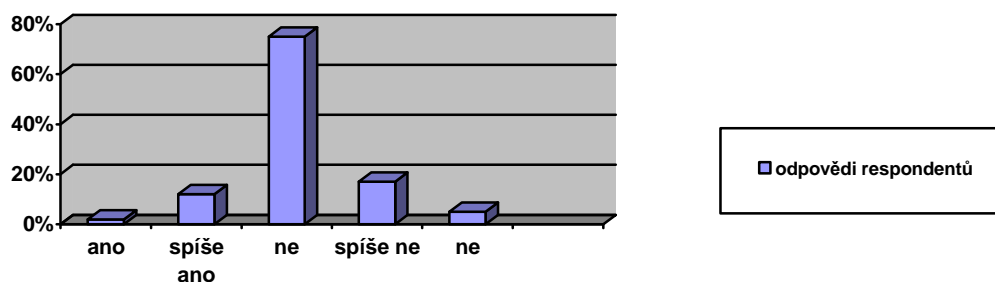
2.5.3 Oblast finanční

Otázka č. 10

Myslíte si, že je funkce asistenta pedagoga finančně ohodnocena tak, abyste měli možnost získávat do těchto pracovních míst odborníky?

Financování platů asistenta pedagoga je nepříliš vysoké, proto je velmi obtížné získávat do těchto pracovních míst vysokoškolsky vzdělané odborníky. Často je problém získat i kvalifikovaného pedagoga. Problémem je i nejednotná metodika v určování výše úvazku od 40 po 20 hod. týdně.

Graf 10 - Myslíte si, že je funkce asistenta pedagoga finančně ohodnocena tak, abyste měli možnost získávat do těchto pracovních míst odborníky?

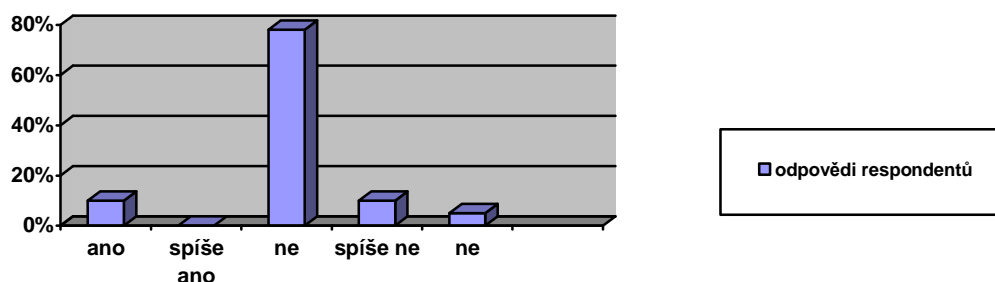
Otázka č. 11

Je Vaše škola finančně zvýhodněna za to, že poskytuje integraci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami?

Přesto, že je individuální integrace oblastí náročnou, státem zdůrazňovanou, morálně vysoce hodnocenou, nejsou školy nijak finančně zvýhodňovány. Valná většina

respondentů odpovědělo, že zvýhodňovány nejsou. Není třeba se divit, že školy o individuální integraci příliš zájem nemají, protože její náročnost není ničím kompenzována. Pouze dobrým morálním pocitem integrujících.

Graf 11 - Je Vaše škola finančně zvýhodněna za to, že poskytuje integraci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami?

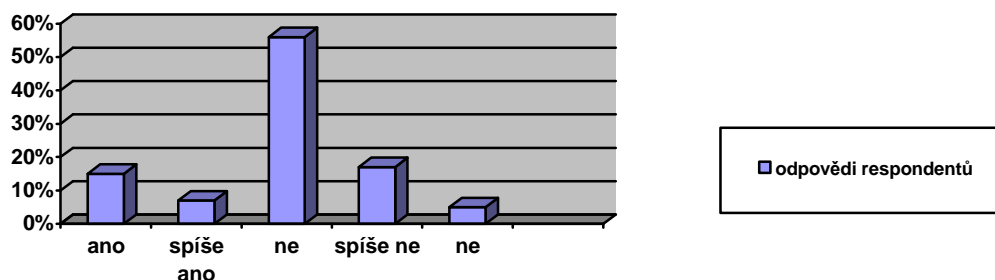

Otázka č. 12

Dostáváte finanční prostředky přiděleny včas, tj. současně s rozpočtem ostatních pedagogických pracovníků?

I když se odpovědi v dotazníku liší, podle návratnosti z různých míst je jasné, že převážná část škol nedostává finanční prostředky na mzdy asistentů pedagoga včas, společně se mzdovými prostředky ostatních pedagogů. Dotace na mzdy asistentů pedagoga jsou účtovány odděleně, částečně posílány přímo ze státních zdrojů krajskými úřady a částečně preposílány přes zřizovatele. Dochází k nestabilitě a nejistotě ředitelů zda, kdy, jak a v jaké výši finanční prostředky vlastně dostanou.

Graf 12 - Dostáváte finanční prostředky přiděleny včas, tj. současně s rozpočtem ostatních pedagogických pracovníků?

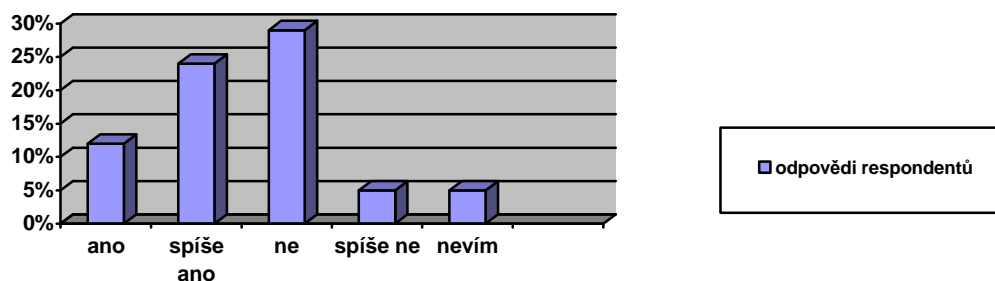

Otázka č. 13

Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?

V této otázce jsou odpovědi nejvíce vyrovnané v hodnotící škále od spíše ano, ne až po spíše ne. Z širších kontextů nevyplývá, podle jakých pravidel jsou finanční prostředky jednotlivým školám poskytovány. Lze předpokládat, že jsou to záležitosti individuální. Můžeme se domnívat, že záleží na míře postižení dítěte, nebo na délce doby, po kterou se škola individuální integrací zabývá.

Graf 13 - Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?

2.5.4 Oblast personální

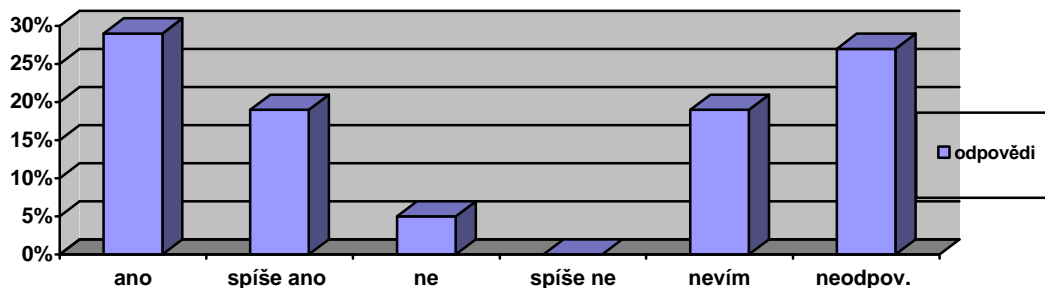
Otázka č. 14

Myslíte si, že vede zaměstnance k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční?

Prosím uveďte jaký:

Z hodnocení uvedené otázky jasně plyne, že většinu zaměstnanců vede k výkonu tohoto povolání jiný důvod než finanční. Někteří respondenti odpověděli i na doplňující otázku. Důvody proč asistenti pedagoga toto povolání vykonávají, jsou citová zainteresovanost, rodinná příslušnost, profesní zájem a osobní chápání významu integrace. Získání vyšší kvalifikace – doplněním vzdělání, praxe v době studia, význam integrace nejen pro integrované.

Graf 14 - Myslíte si, že vede zaměstnance k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční?

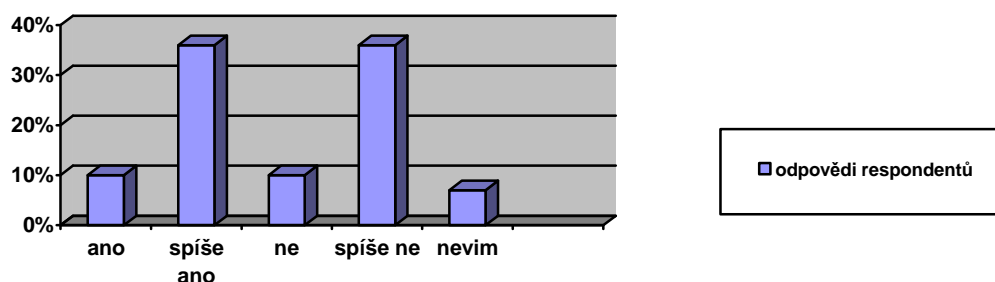

Otázka č. 15

Pokud přijmete asistenta pedagoga bez přiměřeného vzdělání, je možné včas a bez potíží získat možnost přiměřeného studia?

V této otázce se objevují dvě hodnocení stojící na opačných pólech hodnotící stupnice. Odpověď na otázku v tomto rozmezí se navzájem nevylučuje. Nabídka vzdělávání nabízená školám různými organizacemi v různých oblastech je vysoká a kvalitní. Problém je v jeho finanční náročnosti a často i naplněnosti jednotlivých vzdělávacích kurzů.

Graf 15 - Pokud přijmete asistenta pedagoga bez přiměřeného vzdělání, je možné včas a bez potíží získat možnost přiměřeného studia?

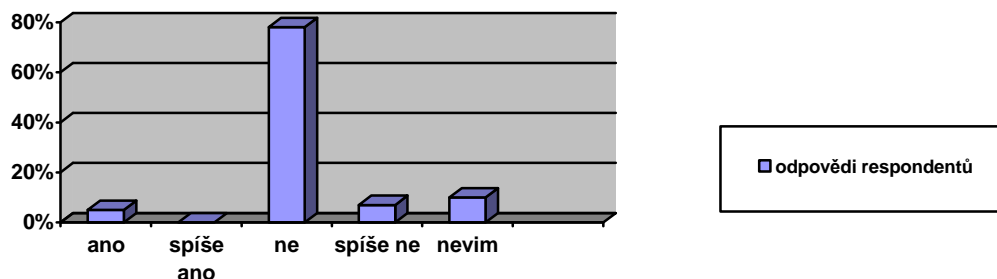

Otázka č. 16

Jsou Vám na toto speciální vzdělávání poskytovány zvláštní finanční prostředky?

Otázka jasně doplňuje otázku č. 15, protože většina dotázaných odpověděla, že nedostává na toto specifické vzdělávání žádné účelově určené finanční dotace. Většina škol se neustále potýká s nedostatečným finančním krytím DVPP, proto každý další výdaj na oblast vzdělávání je pro školu zatěžující.

Graf 16 - Jsou Vám na toto speciální vzdělávání poskytovány zvláštní finanční prostředky?

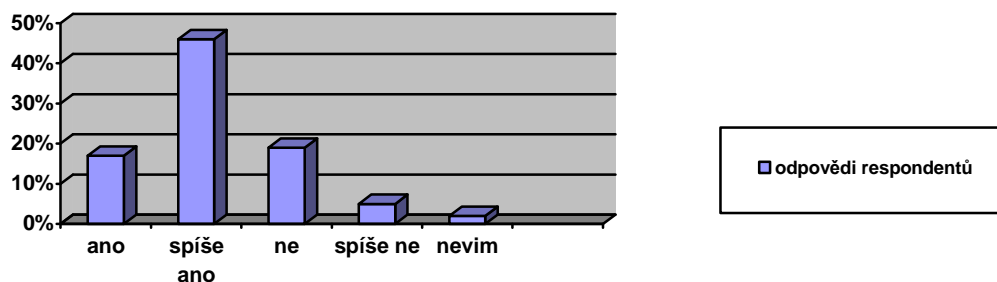

Otázka č. 17

Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?

Většina respondentů nespatřuje ve spolupráci se SPC či PPP žádné problémy. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci výše uvedených zařízení jsou odborníci, se lze domnívat, že jejich diagnostikování a pomoc při individuální integraci je profesionální a školy nemají v této oblasti výrazné potíže.

Graf 17 - Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?

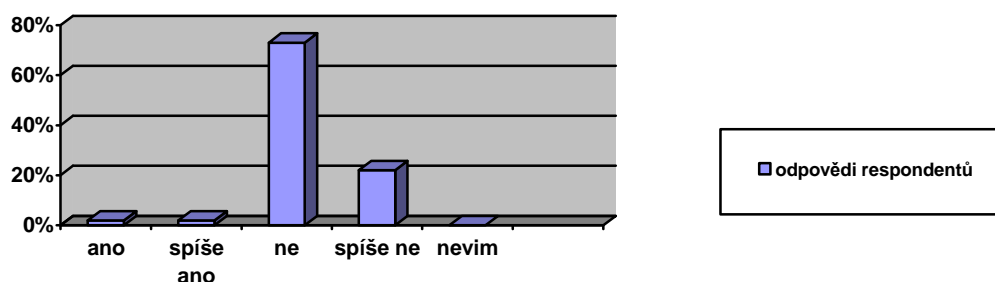
2.5.5 Oblast organizace vzdělávání

Otázka č. 18

Myslíte si, že současná naplněnost tříd (25 a více dětí na třídu) umožňuje kvalitní integraci dětí vyžadující speciální péči?

Vzhledem k tomu, že naplněnost tříd mateřských škol (až 25 dětí na třídu a více) je opravdu vysoká, lze se domnívat, že náročnost integrace, byť s asistentem do takto početného kolektivu je velmi obtížné. Tuto domněnku potvrdila většina respondentů, kteří odpověděli ne.

Graf 18 - Myslíte si, že současná naplněnost tříd (25 a více dětí na třídu) umožňuje kvalitní integraci dětí vyžadující speciální péči?

Otázka č. 19

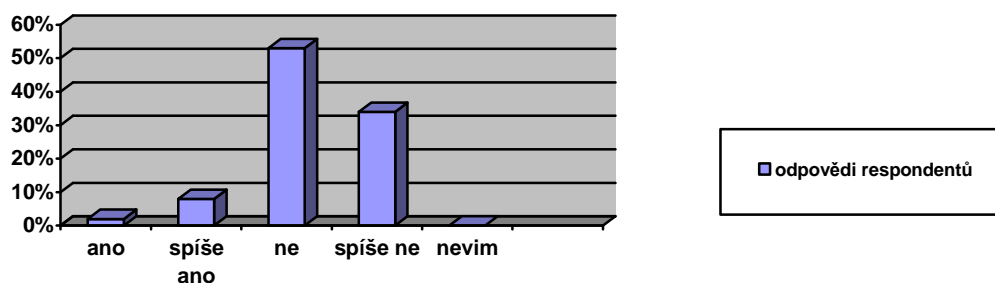
Myslíte si, že současná naplněnost tříd umožňuje kvalitní integraci bez toho, aby byla negativně ovlivněna práce s ostatními dětmi?

Otázka souvisí s předchozí, protože počty dětí na školách jsou opravdu neúnosné, jak pro děti, tak pro pedagogy. Záleží především na kvalitě třídních učitelů a pedagogickém asistentovi, zda dokáží tyto situace zvládnout, tak aby zajistili kvalitní

vzdělání pro všechny. Ze strany postiženého dítěte může docházet k narušení vzdělávání např. křikem, nebo jinými neobvyklými projevy, ale je také potřeba postižené dítě chránit např. před projevy šikany zdravých dětí.

Přesto je jasné, že integrace má velmi pozitivní vliv pro obě skupiny dětí. Přes všechno nadšení a pílí pedagogů si polovina dotázaných myslí, že současné podmínky neumožňují kvalitní integraci a téměř třetina dotázaných si myslí, že kvalitní integrace není spíše možná.

Graf 19 - Myslíte si, že současná naplněnost tříd umožňuje kvalitní integraci bez toho, aby byla negativně ovlivněna práce s ostatními dětmi?

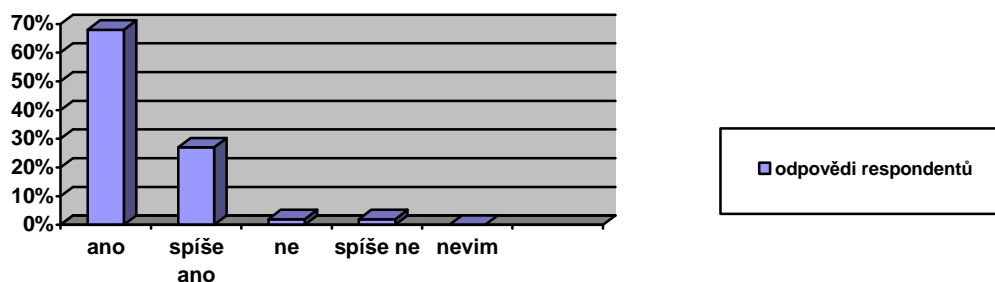

Otázka č. 20

Myslíte si, že se individuální integrací se zvyšují již tak vysoké nároky na práci ostatních pedagogů ve třídě?

Odpověď na tuto otázku je zcela jednoznačná většina ředitelek se domnívá, že individuální integrace je velmi náročná.

Graf 20 - Myslíte si, že se individuální integrací se zvyšují již tak vysoké nároky na práci ostatních pedagogů ve třídě?

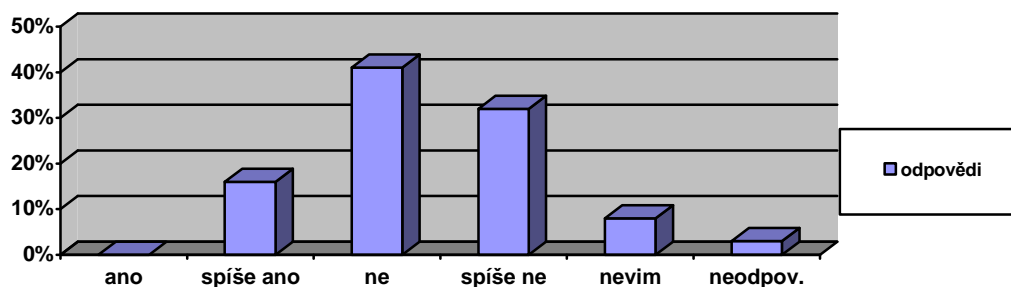
2.5.6 Oblast prestiže školy

Otázka č. 21

Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?

Po zkušenostech s průzkumnou částí práce, kdy se ověřilo, že počet integrujících škol není vysoký a individuální integrací se zabývá spíše menší procento mateřských škol, se lze domnívat, že školy o ni nemají zájem ani z důvodu zvýšení prestiže. Většina dotazovaných odpovídala, že o individuální integraci s ohledem na zvýšení prestiže zájem nemají. Informace, které jsem získávala telefonickými rozhovory, byli spíše negativní. Pro její náročnost se jí mnoho škol nevěnuje. Existuje také možnost, že v některých regionech je možnost využití denních stacionářů, či jiných zařízení, poskytující péči o postižené děti.

Graf 21 - Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?

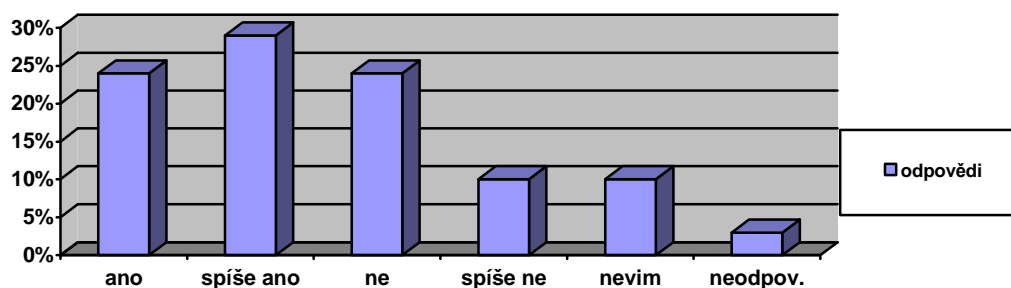

Otázka č. 22

Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?

Názory dotázaných, zda integrace, zvyšuje prestiž školy, se kloní k plusovým výsledkům hodnotící škály. Většina ředitelky se domnívá, že individuální integrace zvyšuje prestiž školy. Současné rodiče zajímá, jakou výchovu bude mít jejich dítě, zajímají se o kvalitu výuky, nadstandardní aktivity a celkově zařízení hodnotí. Proto individuální integrace může být jedním z kritérií, podle kterých si školu vybírají. Ředitelky mateřských škol si jsou této situace vědomi. Nemalou roli hraje i ocenění morální povahy, jak ze strany rodičů, tak ředitelů. Proto je odpovědí očekávanou, že nadpoloviční většina odpověděla ano, nebo spíše ano.

Graf 22 - Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?

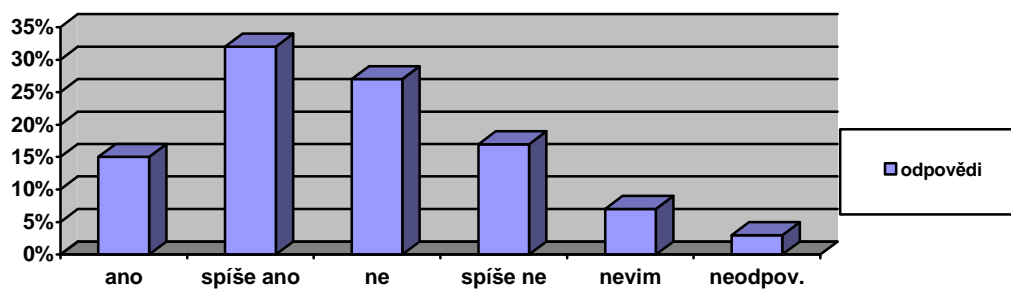

Otázka č. 23

Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje konkurenci schopnost Vaší školy?

V této otázce není velký rozdíl mezi odpověďmi spíše ano a ne. Z odpovědí vyplývá, že dotazovaní se liší ve svých názorech, ale nejsou příliš vyhraněni. V současné době, kdy jsou mateřské školy plně obsazeny a nedostatek míst je nasnadě, lze polemizovat s tím, zda zrovna individuální integrace ovlivňuje konkurenci schopnost škol.

Graf 23 - Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje konkurenci schopnost Vaší školy?

3. Ověření hypotéz

Hypotéza č. 1:

Ve zkoumaném vzorku lze předpokládat, že mají ředitelky MŠ za současných podmínek vytvořených státem o integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami zájem, proto, že je pro školu tato služba zajímavá.

Z provedeného průzkumu vyplývá, že ve většině zkoumaných oblastí (plánování, legislativa, finance, personalistika, organizace vzdělávání, prestiž školy) nejsou vytvářeny školám pro individuální integraci státem optimální podmínky. Již telefonické průzkumy potvrdily, že většina běžných mateřských škol se individuální integraci raději nevěnuje, právě z výše uvedených důvodů. Tyto informace potvrdilo vyhodnocení dotazníku i u běžných mateřských škol s individuální integrací. Ani tyto školy nepotvrzují hypotézu, že by stát vytvářel pro individuální integraci dobré podmínky. Provedený výzkum nepotvrdil, že by individuální integrace byla pro ředitelky běžných mateřských škol zajímavá. Výsledky jsou opačné, ředitelky musí vést k individuální integraci spíše jiné důvody. Z výsledku analýzy vyplývá, že tato hypotéza nebyla potvrzena.

Hypotéza č.2:

K integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ vedou ředitelky především morální důvody.

Z průzkumu vyplývá, že hlavním důvodem vedoucí ředitelky běžných mateřských škol k individuální integraci jsou důvody morální. Lze tak usuzovat nejen z vyhodnocení dotazníku, jehož výsledky nejsou příliš optimistické ve prospěch státu, ale i ze sumarizace volných otázek, jejichž výsledky by se daly shrnout pod slova morální

důvody. Hypotéza č. 2 byla potvrzena. Skutečně vedou k individuální integraci ředitelky morální důvody.

Hypotéza č. 3...

K integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ vedou ředitelky otázky zvýšení prestiže školy a jejich konkurenceschopnost.

Lze předpokládat, že jedním z důvodů pro individuální integraci je i důvod prestižní a konkurenční, ale jak vyplývá z průzkumů, rozhodně to není důvod hlavní. Pokud se školy integraci již věnují, považují to za dobrý důvod zvýšení své prestiže, ale rozhodně to není důvod, proč by individuální integraci zahajovaly. Tato hypotéza se potvrdila pouze částečně.

4. Splnění cílů

Cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda jsou v současné době vytvořeny státem vhodné podmínky pro individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami z hlediska manažerských dovedností plánování, organizace vzdělávání, personalistiky, financování, legislativy, zvyšování prestiže a konkurence schopnosti škol. Z analyzovaných výsledků šetření vyplývá, že stát ve většině zkoumaných oblastí nevytváří ředitelkám mateřských škol dostatečné podmínky pro individuální integraci.

Zdá se, že nejlepší podmínky jsou vytvořeny v oblasti doplnění požadovaného vzdělání pro asistenty pedagoga a v oblasti spolupráce se SPC a PPP. Vcelku kladně hodnocenou částí jsou otázky prestiže a konkurenceschopnosti. Zde se však na jejím upevnování a budování podílejí i samotné školy vlastní prací. Přijatelnou pro ředitelky škol je i oblast legislativní. Jako problémové se jeví všechny ostatní oblasti jako je plánování, financování, personalistika. Zátěžová oblast, která se týká i ostatního pedagogického personálu a dětí je organizace vzdělávání.

Šetřením bylo ověřeno, že stát nevytváří ředitelkám potřebné podmínky pro individuální integraci. Z uvedeného vyplývá, že stanovený cíl byl splněn.

Závěr

Výsledky práce potvrdily vlastní zkušenosti i zkušenosti získané z konzultací a rozhovorů s ředitelkami mateřských škol, které se individuální integrací zabývají.

Pokud se zabýváme individuální integrací v běžné mateřské škole z výše uvedených hledisek, zjišťujeme, jak nelehká je pozice ředitelek, které se pro individuální integraci rozhodnou. Podmínky vytvářené státem jsou podle zjištěných výsledků často velmi nedostačující, nebo přinejmenším nepřehledné. Neexistuje žádná souhrnná metodika vytvořená státními organizacemi, kterou by bylo možno při zavádění integrace použít. Tato situace vede k tomu, že většina ředitelek nemá o individuální integraci zájem. Pokud škola integruje, pak především z důvodů morálních. Lze také uvažovat o důvodech prestižních a konkurenčních. Tyto důvody ale jistě nebudou důvody hlavními.

Nejproblémovější se zdají oblasti plánování, finanční organizace vzdělávání. V otázkách finančních a plánovacích se projevuje velká nespokojenost především v dlouhodobých časových prodlevách stanovení funkce asistenta pedagoga a posléze jeho včasné finanční zabezpečení, organizace vzdělávání, především vysoké počty dětí v jednotlivých třídách běžných mateřských škol jsou vysoké a individuální integrace klade vysoké nároky na všechny zúčastněné. Dále analýza prokázala, že stát nevytváří vhodné podmínky z hlediska plánování, organizování, personálního zajištění, financování, legislativy, zvyšování prestiže a konkurence schopnosti školám takové podmínky, aby se ředitelky se zájmem věnovaly individuální integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Šetřením bylo zjištěno, že ředitelky mateřských škol spíše nemají o individuální integraci zájem a to právě z důvodů nestability a nezajištěnosti podmínek pro individuální integraci z hlediska plánování, finančních, personálních, organizace vzdělávání.

Závěrem lze konstatovat, že hlavními důvody, které vedou ředitelky k individuální integraci, jsou, jak ukazují výsledky důvody morální.

Bakalářská práce byla mimo jiné tvořena jako jakýsi poradní materiál pro ředitelky mateřských škol, které se pro individuální integraci ve své škole rozhodují. Dále

doufám, že práce poslouží jako poradní materiál i pro pracovní skupinu Magistrátu hl. m. Prahy, oddělení speciálního školství, která si vyžádala jeho kopii.

Předpokládám, že po přečtení práce se ředitelky mateřských škol samy rozhodnou, zda zvolí klidnější a pohodlnější cestu bez integrace, nebo se rozhodnou pro cestu obtížnější, ale určitě uspokojivější a tou je cesta poskytnutí individuální integrace ve své škole.

Seznam použité literatury

1. Černíková, H. a kol. Teorie a praxe školského managementu, Praha 2007
2. PaedDr. Ján Jesenský, Integrace - znamení doby, Sborník z odborné konference na počest 50. Výročí Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, Praha 1998 ISBN 80-7184-69-9/.
3. Veber, J. a kol., MANAGEMENT Základy – prosperita – globalizace, Praha, 2005. ISBN 80-7261-029-5
4. Renotiérová, M. Ludíková L. a kol., Speciální pedagogika, Universita Palackého v Olomouci, ISBN 80 – 244 – 1475 – 9
5. Meijer, J. W. Integrace v Evropě, Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání, ISBN 87-900591-01-1
6. Lukášová, R. Nový, I. Organizační kultura. Praha: Garda Publishing, 2004. ISBN 80-247-0648-2
7. Mallya, T. Základy strategického řízení a rozhodování. Prah: Grada Publishing, 2007 ISBN 978-80-247-1911-5

Přílohy:

Příloha 1 - Dotazník.....	45
Příloha 2 - Početní shrnutí zodpovězených otázek	46

Rejstřík grafů:

Graf 1 - Můžete si dovolit členě plánovat integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na pomoc státu při zajišťování této služby ve Vaší MŠ?.....	20
Graf 2 - Myslíte si, že při žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga jste včas informováni o jejím kladném vyřízení z hlediska plánování přijímání nových pracovníků.....	21
Graf 3 - Je běžná praxe, že nejprve dítě přijmete, aniž jste o potížích dítěte informován ze stran rodičů či lékaře, a pak teprve žádáte o zřízení funkce asistenta pedagoga?.....	22
Graf 4 - Myslíte si, že při odmítnutí zřízení funkce asistenta pedagoga a již přijatém dítěti existuje jiná přijatelná cesta řešení.....	22
Graf 5 - Vystavuje Vás prodlužování oznamovacích lhůt zvýšené stressové situaci, kvůli které si integraci rozmyšlíte?.....	23
Graf 6 - Myslíte si, že existuje ze strany krajských úřadů stabilní a spolehlivý systém pravidel dostupný ředitelům škol, který by sloužil k odhadnutí Vašich možností při realizaci integrace?	24
Graf 7 - Myslíte si, že požadavek na individuální integraci dětí z hlediska koncepčních materiálů státu je zajištěn dostatečně /Národní plán vzdělávání,../?	25
Graf 8 - Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí /Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících/ je zajištěn dostatečně?.....	25
Graf 9 - Myslíte si, že Vy jako ředitel máte právně zabezpečeny jistoty při zřizování funkce asistenta pedagoga /stabilitu ve financování, trvání funkce as. ped,..../.....	26
Graf 10 - Myslíte si, že je funkce asistenta pedagoga finančně ohodnocena tak, abyste měli možnost získávat do těchto pracovních míst odborníky?	27
Graf 11 - Je Vaše škola finančně zvýhodněna za to, že poskytuje integraci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami?	28
Graf 12 - Dostáváte finanční prostředky přiděleny včas, tj. současně s rozpočtem ostatních pedagogických pracovníků?.....	29
Graf 13 - Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?	29
Graf 14 - Myslíte si, že vede zaměstnanec k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční?.....	30
Graf 15 - Pokud přijmete asistenta pedagoga bez přiměřeného vzdělání, je možné včas a bez potíží získat možnost přiměřeného studia?	31
Graf 16 - Jsou Vám na toto speciální vzdělávání poskytovány zvláštní finanční prostředky?	32
Graf 17 - Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?	32
Graf 18 - Myslíte si, že současná naplněnost tříd (25 a více dětí na třídu) umožňuje kvalitní integraci dětí vyžadující speciální péči?	33
Graf 19 - Myslíte si, že současná naplněnost tříd umožňuje kvalitní integraci bez toho, aby byla negativně ovlivněna práce s ostatními dětmi?.....	34
Graf 20 - Myslíte si, že se individuální integrací se zvyšují již tak vysoké nároky na práci ostatních pedagogů ve třídě?.....	35
Graf 21 - Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?	36
Graf 22 - Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?	36
Graf 23 - Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje konkurenční schopnost Vaší školy?.....	37

Příloha 1 - Dotazník

Dotazník k závěrečné bakalářské práci na téma:

Individuální integrace v běžné mateřské škole.

Hodnotící škála

1	2	3	4	5
ano	spíše ano	ne	spíše ne	nevím

č.	Text otázky	1	2	3	4	5
	Plánování					
1.	Můžete si dovolit cíleně plánovat integraci dětí se spec. vzděl. potřebami s ohledem na pomoc státu při zajišťování této služby ve vašich MŠ?					
2.	Myslíte si, že při žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga jste včas informováni o jejím kladném vyřízení z hlediska plánování přijímání nových pracovníků?					
3.	Je běžná praxe, že nejprve dítě přijmete, aniž jste o potížích dítěte informován ze stran rodičů či lékaře, a pak teprve žádáte o zřízení funkce asistenta pedagoga?					
4.	Myslíte si, že při odmítnutí zřízení funkce asistenta pedagoga a již přijatém dítěti existuje jiná přijatelná cesta řešení?					
5.	Vystavuje Vás prodlužování oznamovacích lhůt o zřízení funkce as.ped. ze strany státu zvýšené stressové situaci, kvůli které si integraci rozmyšlíte?					
6.	Myslíte si, že existuje ze strany krajských úřadů stabilní a spolehlivý systém pravidel dostupných ředitelům škol, který by sloužil k odhadnutí Vašich možností při realizaci integraci?					
	Legislativa					
7.	Myslíte si, že požadavek na individuální integraci dětí, z hlediska koncepčních materiálů státu je zajištěn dostatečně /Národní plán vzdělávání,..../?					
8.	Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí /Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících/ jsou zajištěny dostatečně?					
9.	Myslíte si, že vy jako ředitel máte právně zabezpečeny jistoty při zřizování funkce asistenta pedagoga /stabilitu ve financování, trvání funkce as. ped.,...../.					
	Finance					
10.	Myslíte si, že je funkce asistenta pedagoga finančně ohodnocena tak, abyste měli možnost získávat do těchto pracovních míst odborníky?					

11.	Je Vaše škola finančně zvýhodněna za to, že poskytuje integraci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami?					
12.	Dostáváte finanční prostředky přiděleny včas, tj. současně s rozpočtem ostatních pedagogických pracovníků?					
13.	Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?					
	Personální					
14.	Myslíte si, že vede zaměstnanec k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční? Prosím uveďte jaký:					
15.	Pokud přijmete asistenta pedagoga bez přiměřeného vzdělání, je možné včas a bez potíží získat možnost přiměřeného studia?					
16.	Jsou Vám na toto speciální vzdělávání poskytovány zvláštní finanční prostředky?					
17.	Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?					
	Organizace vzdělávání					
18.	Myslíte si, že současná naplněnost tříd /25 a více dětí na třídu/ umožňuje kvalitní integraci dětí vyžadující speciální péči?					
19.	Myslíte si, že současná naplněnost tříd umožňuje kvalitní integraci bez toho, aby byla negativně ovlivněna práce s ostatními dětmi?					
20.	Myslíte si, že se individuální integrací zvyšují již tak vysoké nároky na práci ostatních pedagogů ve třídě?					
	Prestiž školy					
21.	Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?					
22.	Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?					
23.	Myslíte si, že individuální integrací se zvyšuje konkurence schopnost Vaší školy?					

Doplňující otázka

Z jakých důvodů integrujete děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

1. ekonomické
4. prestižní
5. morální
6. jiné /prosím vypište/ :
(hodící se označte X).

Příloha 2 - Početní shrnutí zodpovězených otázek

č. ot.	Text otázky	1	2	3	4	5
--------	-------------	---	---	---	---	---

Plánování						
1.	Můžete si dovolit cíleně plánovat integraci dětí se spec. vzděl. potřebami s ohledem na pomoc státu při zajišťování této služby ve vaší MŠ?	5	17	55	24	-
2.	Myslíte si, že při žádosti o zřízení funkce asistenta pedagoga jste včas informováni o jejím kladném vyřízení z hlediska plánování přijímání nových pracovníků?	5	19	36	27	9
3.	Je běžná praxe, že nejprve dítě přijmete, aniž jste o potížích dítěte informován ze stran rodičů či lékaře, a pak teprve žádáte o zřízení funkce asistenta pedagoga?	27	36	22	16	-
4.	Myslíte si, že při odmítnutí zřízení funkce asistenta pedagoga a již přijatém dítěti existuje jiná přijatelná cesta řešení?	7	19	10	44	1 9
5.	Vystavuje Vás prodlužování oznamovacích lhůt o zřízení funkce as.ped. ze strany státu zvýšené stressové situaci, kvůli které si integraci rozmýšlíte?	49	22	10	15	8
6.	Myslíte si, že existuje ze strany krajských úřadů stabilní a spolehlivý systém pravidel dostupných ředitelům škol, který by sloužil k odhadnutí Vašich možností při realizaci integraci?	8	7	49	27	1 2
Legislativa						
7.	Myslíte si, že požadavek na individuální integraci dětí, z hlediska koncepčních materiálů státu je zajištěn dostatečně (Národní plán vzdělávání,...)?	5	41	10	29	1 2
8.	Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí (Školský zákon, Zákon o pedagog. Pracovnících) jsou zajištěny dostatečně?	10	32	27	27	2
9.	Myslíte si, že vy jako ředitel máte právně zabezpečeny jistoty při zřizování funkce asistenta pedagoga /stabilitu ve financování, trvání funkce as. ped.,.../.	2	24	51	17	5
Finance						
10.	Myslíte si, že je funkce asistenta pedagoga finančně ohodnocena tak, aby jste měli možnost získávat do těchto pracovních míst odborníky?	2	12	75	10	-
11.	Je Vaše škola finančně zvýhodněna za to, že poskytuje integraci dětem se speciálními vzdělávacími potřebami?	10	-	78	7	5
12.	Dostáváte finanční prostředky přiděleny včas, tj. současně s rozpočtem ostatních pedagogických pracovníků?	15	7	56	17	5
13.	Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?	12	24	29	24	5
Personální						
14.	Myslíte si, že vede zaměstnanec k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční? Prosím uveďte jaký:	29	19	5	--	1

						9
15.	Pokud přijmete asistenta pedagoga bez přiměřeného vzdělání, je možné včas a bez potíží získat možnost přiměřeného studia?	10	36	10	36	7
16.	Jsou Vám na toto speciální vzdělávání poskytovány zvláštní finanční prostředky?	5	-	78	7	10
17.	Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?	17	46	10	19	--
	Organizace vzdělávání					
18.	Myslíte si, že současná naplněnost tříd /25 a více dětí na třídu/ umožňuje kvalitní integraci dětí vyžadující speciální péči?	2	2	73	22	--
19.	Myslíte si, že současná naplněnost tříd umožňuje kvalitní integraci bez toho, aby byla negativně ovlivněna práce s ostatními dětmi?	2	10	53	34	--
20.	Myslíte si, že se individuální integrací zvyšují již tak vysoké nároky na práci ostatních pedagogů ve třídě?	68	27	2	2	--
	Prestiž školy					
21.	Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?	--	16	41	32	10
22.	Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?	24	29	29	10	10
23.	Myslíte si, že individuální integrací se zvyšuje konkurence schopnost Vaší školy?	15	32	27	17	7

Početní shrnutí nezodpovězených otázek

č.. ot.		
	Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí /Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících/ jsou zajištěny dostatečně?	3
8.	Myslíte si, že legislativní požadavky na zabezpečení výuky a kvalitu asistentů z hlediska integrace dětí /Školský zákon, Zákon o pedagog. pracovnících/ jsou zajištěny dostatečně?	3
13.	Získáváte od státu finanční dotace na pomůcky pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami?	5
14.	Myslíte si, že vede zaměstnanec k obsazování asistenčních míst zájem jiný, než finanční? Prosím uveďte jaký:	27

17.	Myslíte si, že spolupráce se SPC či PPP v oblasti metodického vedení a poradenská služba ve vztahu ke specifickým požadavkům integrovaných dětí je dostatečná?	2
21.	Myslíte si, že je ve Vašem okolí dostatek škol věnujících se individuální integraci dětí?	3
22.	Myslíte si, že individuální integrace zvyšuje prestiž Vaší školy?	3
23.	Myslíte si, že individuální integrací se zvyšuje konkurenční schopnost Vaší školy?	3

Doplňující otázka

Z jakých důvodů integrujete děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- 1 ekonomické
- 2 **prestižní 16x**
- 3 **morální 35x**
- 4 jiné /prosím vypíšte/ :

(hodící se označte X).

Neodpověděli 5